

POVRATAK BITNOME

s Terezijom od Isusa i Ivanom od Križa

Preveo s Talijanskog:

O. Dario Tokić, OCD, Remete

Priredio:

o. Jure Zečević, OCD, Remete

Za internu uporabu izdaje:

Vjesnik karmelićana,

Česmičkoga 1, HR-10000 Zagreb

“Karmel”
br. 29

Dokument za konzultaciju
za Generalni kapitul 2003.

POVRATAK BITNOME

s Terezijom od Isusa i Ivanom od Križa
radi novog pozicioniranja naše karizme
i radi oblikovanja naše prisutnosti
u Crkvi

Generalna kuća Bosonogih karmelićana
Rim, 2000.

Vjesnik karmelićana
Zagreb-Remete 2000.

Pismo o. Generala

REDOVNICIMA, REDOVNICAMA I LAICIMA
TEREZIJANSKOG KARMELA

Draga braćo i sestre!

Pogleda uprta u otajstvo Utjelovljenja prešli smo prag trećeg tisućljeća i slavimo Veliki jubilej 2000. godine.¹ To je vrijeme milosti za svakog kršćanina jer se svakome daje prilika obnoviti svijest vlastitog identiteta kao osobe koja nasljeđuje Isusa, u zajedništvu sa svim drugim vjernicima Kristu u zajedničkom krsnom pozivu. On je ishodište, po Duhu Svetom, različitih karizmi na službu Crkvi i svijetu.

Treće tisućljeće potiče posvećeni život na obnovu razmišljanja i iskustva, pa tako i naš Red. Oblici pod kojima se karizma očitovala i živjela trpe od prolaznosti. Dolaze nove situacije i novi izazovi zbog kojih su nužne određene promjene koje ne dirajući u samu karizmu i vlastiti identitet, omogućuju prikladan odgovor na znakove vremena i različitih mjesta.

Polazeći od Drugog vatikanskog sabora Terezijanski Karmel se pokrenuo. Rad na obnovi odvijao se postupno. Prvo nas je Posebni generalni kapitul (1968) stavio u oslušivanje novog svijeta. Uslijedio je dug proces rada na našim Ustanovama, završen na Generalnom kapitolu 1979. te kasnije prilagođen novom Zakoniku kanonskog prava. Generalni kapitul 1985. se usredotočio na temu kulture, koja se ponovila i 1991. Generalni kapitul 1997. je imao kao središnju temu raspravu oko *izazova za naše zvanje i poslanje na pragu Trećeg tisućljeća*. Plod trogodišnjeg promišljanja cijeloga Reda bio je kapitularni dokument *Uvijek započinite*. Smjernice i zaključci tog dokumenta oblikovali su prvi dio ovoga šestogodišta 1997-2003, kao i više Kongresa održanih u posljednje tri godine.

Izvanredni definitorij, održan na Gori Karmel od 4. do 14. listopada 1999. htio je potaknuti povratak na izvore, kraj Ilijina izvora. Red se, na pragu Trećeg tisućljeća, vratio na mjesto gdje je utemeljen, da bi obnovio izvorno nadahnuće. Tako su se u duhu kreativne vjernosti istraživali novi putovi za sučeljavanje s izazovima današnjice.

Središnja tema prvog dijela našeg skupa bila je *Pravilo*, tekst koji nadahnjuje naš način života. Po prvi puta, ujedno i kao znak univerzalnosti Reda, proučavali smo Pravilo pod raznim vidovima: povijesni, biblijski, terezijansko-ivanovski, ženski i oni različitih društveno-kulturnih sredina. Tako smo slijedili smjernicu postsinodalne pobudnice *Vita consecrata* koja, pozivajući nas na kreativnu vjernost, ističe da je danas "prijeka potreba obnovljeno pozivanje na Pravilo, jer je u njemu i u Konstitucijama sadržan put nasljedovanja, što ga obilježava specifična karizma koju je potvrdila Crkva. Povećano poštivanje Pravila pružit će posvećenim osobama siguran kriterij za traženje prikladnih oblika svjedočanstva koji bi trebali znati odgovoriti zahtjevima trenutka bez udaljavanja od početnog nadahnuća."²

Želimo se dakle vratiti na bitno, slijedeći misao i traganje započeto Drugim vatikanskim saborom. Malo po malo, kako vrijeme prolazi, jednostavnost izvornih oblika iz dana u dan postaje sve složenija. Strukture koje su jednoć započete kao izraz života, pretvaraju se u dio života, i naposljetku ga teško pritišću. U napasti smo da umnažamo strukture na strukture. Svako pokoljenje naime ostavlja svoj trag na putu posvećenog života. Na sreću, postoje vremena – i ovo sadašnje je jedno od takvih – u kojima moramo pojednostaviti stvari, ići na ono što je bitno, kao polazište za dinamičku vjernost i autentičnu obnovu.

¹ Usp. *Otajstvo utjelovljenja*, 1.

² VC 37.

Osjećamo potrebu povratka na bit Evanđelja, posvećenog života, Pravila, iskustva i nauka svete Terezije i svetog Ivana od Križa, naše karizme i duhovnosti. Svjesni smo da je naš odgovor bio, jest i bit će siromašan i nesavršen, budući da nam je uvijek napast s jedne strane zalijepiti se za prošlost, a s druge skroz prekinuti s njom. Nikad nećemo biti sposobni savršeno odgovoriti Gospodinu koji nas preko povijesti zove pripremiti novim naraštajima putove za izazove budućnosti.

Baštinici smo prošlosti, odgovorni za sadašnjost, graditelji budućnosti polazeći od naših ograničenja i siromaštva. Gospodin nas zove uhvatiti njegov korak *hic et nunc*, ovdje i sada. Potrebno je da kao odrasli muškarci i žene budemo u cijelosti raspoloživi za nove fleksibilne odgovore, a ne vezani na djela i predaje koje su izgubile smisao, i s preobilnom ljubavlju koja će znati ostvariti nove načine izražavanja.

Generalni definitorij šalje ovaj **Dokument za konzultaciju**, kojim namjerava započeti pripremu našeg slijedećeg Generalnog kapitula (travanj 2003). Točan naslov dokumenta je *Povratak na bitno s Terezijom od Isusa i svetim Ivanom od Križa radi novog pozicioniranja naše karizme i radi oblikovanja naše prisutnosti u Crkvi*. Kad prime ovaj dokument, provincijali i odgovorni za različita okružja razaslat će ga svim zajednicama subraće, sestrama koje su odabrale Ustanove odobrene 1991. i zajednicama Svjetovnog reda, da bi se proučavao i razmatrao osobno i zajednički.

Zajedno s dokumentom naći ćete i pitanja na koja očekujemo odgovor. Svaka provincija i okružje priredit će sažetak tih odgovora, koji će poslati na Generalnu kuću do kraja studenog ove godine. U svjetlu prispjelih odgovora odgovarajuća će komisija pripremiti *Radni dokument Generalnog kapitula*. Taj će dokument biti predstavljen sudionicima Izvanrednog definitorija u Nairobiju (Kenija) od 28. siječnja do 7. veljače 2001.

Kako ste mogli zapaziti, novost ovoga Dokumenta za konzultaciju je činjenica da je upućen i Bosonogim karmelićankama koje su pravno povezane s Redom, kao i članovima Svjetovnog Reda. Postsinodalni dokument *Vita consecrata* predstavio je redovnički život unutar crkvenog zajedništva, u kojem su posvećene žene i laici pozvani na aktivno udioništvo već prema različitim stupnjevima pripadnosti životu, duhovnosti i apostolatu pojedine Ustanove. Perspektiva naših sestara, kao i ona članova Svjetovnog Reda, pridonijet će obogaćivanju karizme Terezijanskog Karmela u Trećem tisućljeću.³

Svoje pouzdanje stavimo u Boga, koji "u nama izvodi i htjeti i djelovati" (Fil 2,13), koji je vjeran i "pozvao nas je u zajedništvo Sina svojega Isusa Krista" (1 Kor 1,9), koji će nam pomoći u traženju načina da se karizmi Terezije od Isusa i Ivana od Križa dade novi životni poticaj za tisućljeće što započinje. Neka nas Marija, naša Majka, "koja je sa svojim Sinom Isusom Kristom i sa svojim zaručnikom Josipom bila hodočasnica prema svetom hramu Božjem"⁴, neka nas prati svojom zaštitom u ovom nastojanju da odgovorimo na poticaje Duha u ovom vremenu u kojem nam je dano da živimo.

Rim, 2. veljače 2000.

Na blagdan Prikazanja Gospodnjeg u hramu
i Jubilej posvećenog života.

Bratski u Karmelu,

o. Camilo Maccise, OCD
Vrhovni poglavar

³ Usp. *Uvijek započinjite*, 72.

⁴ *Otajstvo Utjelovljenja*, 14.

Uvod

1. Tema našeg slijedećeg kapitula bit će povratak na bitno s Terezijom od Isusa i svetim Ivanom od Križa radi novog pozicioniranja naše karizme i radi oblikovanja naše prisutnosti u Crkvi. To podrazumijeva razmišljanje o budućnosti Karmela na pragu Trećeg tisućljeća i o budućnosti posvećenog života. Kako piše u dokumentu *Vita consecrata*, posvećeni život je sastavni dio života Crkve⁵ i stoga neće nikada propasti.⁶ Isti dokument, razmatrajući budućnost, realno iznosi mogućnost da "ima čak Ustanova kojima prijete opasnost da iščeznu" dok za neke druge "postavlja se prije problem organizacije djela"⁷ i novog načina da se živi ista karizma.

2. Svakako je teško predvidjeti budućnost. Pa ipak ukoliko smo sposobni analizirati znakove vremena i mjesta, možemo u njima pronaći ono sjeme koje nam pomaže da djelomice razabiremo štogod od budućnosti. *Glede toga, kakvo je stanje muškog, ženskog i laičkog Karmela?* Odgovor zahtijeva prije svega analizu situacije u svijetu, Crkvi i karmelskoj obitelji, pomoću koje ćemo otkriti na koje smo izazove pozvani odgovoriti. Takva analiza, zajedno s vjernošću bitnim pravcima terezijansko-ivanovske karizme, može nam pomoći da makar nešto razvidimo od bliske nam budućnosti.

1. Stanje izgnanstva

3. Živimo u vremenu koje neki uspoređuju s izraelskim izgnanstvom. Izrael se u tom vremenu svoje povijesti našao bez svih svojih sigurnosti: bez hrama, mjesta prisutnosti Božje; bez Jeruzalema, glavnog grada kraljevstva i mjesta koje je ujedinjavalo narod; bez kraljevstva, bitnog čimbenika nacionalnog identiteta. Na isti način izgubili smo u Crkvi i posvećenom životu mnoge stvarnosti koje su nam u ne tako davnoj prošlosti davale sigurnost. Strukture, organizacija, jednoobraznost, vjerski, kulturni i ideološki unicentrizam svoje mjesto su ustupili traženju, nesigurnosti, pluralizmu i određenom nesnalaženju.

Poput izraelskog naroda, posvećeni život je ostao bez onih simbola od kojih se sastojala njegova sigurnost. Izgnanstvo nije samo izvanjski događaj, ono je određeno duhovno iskustvo. Tko se nalazi u izgnanstvu mora prijeći granice i proslijediti svoj put noseći u svom srcu duhovne veze i nostalgiju za onim što je ostavio s druge strane. Trpi se zbog onoga što se izgubilo, čuvajući ga još uvijek živim barem kao dio vlastitog izgnaničkog identiteta. Posvećeni život, isto kao i naš Red, morao je iskusiti vlastite granice polazeći upravo od ovog izgnaničkog stanja. Potrebna je duboka duhovnost da bi se sučelilo s takvim novim granicama. Nova iskustva, domišljena kroz molitvu, daleko od toga da će nam identitet upropastiti, nego će nas dovesti do toga da ga sačuvamo na obnovljen način.

4. Izgnanstvo je prilika da se *vratimo na bitno*, da otkrijemo povijesne uvjetovanosti, da rastemo i sazrijevamo u vjeri i poznavanju Boga. Drugi vatikanski nas poziva da trajno istražujemo znakove vremena, i da otkrivamo Božje djelovanje u dubokim uzdasima čovječanstva.⁸ Isti Sabor, pozoran na znakove vremena, proizveo je dalekosežne promjene u Crkvi. To je učinio vodeći računa o tome da živimo u povijesnom procesu podložnom vrlo brzim i dubokim promjenama, koje se nezaobilazno tiču također i našeg posvećenog života. Ne možemo ne obazirati se na to, ukoliko želimo živjeti svoje posvećenje kao odgovor Gospodinu koji nas poziva na svjedočenje i navještaj Radosne vijesti spasenja.

2. Svijet se stalno mijenja

5. Promjene u svijetu su brze i stalne. Danas prisustvujemo promjenama za koje bi prije trebala stoljeća da se dogode. S druge strane ove su mijene univerzalne, zbog međuovisnosti znanosti, politike, ekonomije, kulture i tehnike. Zadiru u dubinu jer se tiču cijelog ljudskog bića i njegove osobnosti. Jedni proizvode promjene, drugi ih trpe, ali nitko nije isključen. Može se govoriti ne toliko o malim

---

⁵ VC 3.

⁶ VC 63.

⁷ VC 63.

⁸ GS 4.

promjenama koliko o fenomenu epohalne promjene, u razdoblju moderne i postmoderne, razdoblju subjektivizma i krize ideologije. Na osobit način se susreću određene pojave poput *sekularizacije, oslobođenja, globalizacije, nove etike*.

6. *Sekularizacija* sobom unosi promjenu u odnos između ljudskog bića i prirode, drugih i samog Boga. To je pojava desakralizacije radi afirmiranja legitimne autonomije osobe, kulture i tehnike. To stvara određene neuravnoteženosti između autonomije ljudskog bića i gubitka smisla za onostranost što vodi sekularizmu; između vjerskih vrednota i novih mitova i idola.

7. *Oslobođenje* je druga pojava koju ne možemo ignorirati. Osobe, grupe i kulture ne žele više biti samo predmet u rukama moćnika, nego žele ravnopravnost u jednakosti, odgovornosti, udioništvu i zajedništvu. To se živi prigodom novih oblika tlačenja, zapostavljanja i iskorištavanja najslabijih. Svijest o ljudskom dostojanstvu nas potiče da se ono i ostvari preko učinkovito priznatih, brižno praćenih i promicanih osnovnih ljudskih prava. U ovo područje možemo ubaciti i feministički pokret koji nastoji dati ženi mjesto koje joj pripada u društvu i Crkvi.

8. *Globalizacija* je jedan od čimbenika koji bez sumnje obilježavaju sadašnji trenutak. Svijet danas živi u procesu ujedinjavanja zbog rastuće međuovisnosti na svim područjima. Zemlja je postala "globalno selo" zbog ekonomskih, trgovačkih, političkih i vojnih povezanosti. Masovna sredstva priopćivanja približile su osobe u svijetu već ionako punom informacija, saobraćanja, susreta. To je proces pun suprotnosti. Ekonomska moć se nagomilava u rukama malog broja ljudi, isto kao i komunikacije i informacije. Sve je kontrolirano. Pojavljuju se duboki nesrazmjeri između bogatih zemalja i siromašnih zemalja, raste pojava siromašnih masa u bogatim zemljama i bogatih manjina u siromašnim zemljama. Globalizacija uključuje mnoge dimenzije: tehnološku, ekonomsku, političku i kulturalnu. Pozitivni vidovi su mogućnost velike svjetske razmjene, pristup informacijama i smanjenje udaljenosti što sve može poboljšati kvalitetu ljudskog života. Postoje nedvojbeno i negativni vidovi: nezajažljiva utrka za zaradom koja osobu svodi na "potrošača"; rastući jaz između bogatih i siromašnih; različitost kultura i načina života koje mondijalizacija nastoji uniformirati.

9. U temeljima promjena nalazimo krizu etike iz prošlosti i traganje za *novom etikom* bez veze s vjerskim ustanovama i smještajući Boga i vjeru u privatni ambijent. Prisustvujemo razvoju bioetike s velikim provokacijama genetskog inženjeringa koje prijeti stvaranjem standardiziranog čovječanstva. Manipulacijom ljudskih gena znanstvenici se koji put "igraju Boga". Tim je hitnija potreba za etikom utemeljenoj na dostojanstvu ljudske osobe, stvorene od Boga, jedinog apsolutnog.

3. Pozitivna smjeranja

10. Bez sumnje nije sve negativno u ovom promjenjivom svijetu. Postoje i pozitivne vrijednosti, poput svijesti o vrijednosti ljudske osobe i njenih osnovnih prava, traganje za novim skladom između ljudskog bića i prirode, osjetljivost pred životnim problemima, problemima pravde i mira, svijest o vrijednosti vlastite kulture, traganje za novim međunarodnim ekonomskim poretom, osjećaj za rastuću ljudsku odgovornost pred budućnošću, veća osjetljivost na vjerska i mistična iskustva kao sredstvo procesa oslobađanja i osobnog rasta, novi položaj žene u društvu.

4. Novo stanje u Crkvi i posvećenom životu

11. Osim u prva tri stoljeća kad je cvjetala na Bliskom i Srednjem Istoku, lice Crkve bilo je sve do početaka ovog stoljeća, europsko lice. Sada pak skoro tri četvrtine kršćana žive u Trećem svijetu. To traži prijelaz s jednog vjerskog, kulturalnog i teološkog monocentrizma na određeni pluricentrizam u ovim područjima, prijelaz s jedinstva kao jednoobraznosti na jedinstvo u mnogoobličnosti. Treba se otvoriti inkulturaciji Evanđelja, kao i posvećenog života: treba ga inkulturirati, čime smo se naveliko bavili u dokumentu posljednjeg Generalnog kapitula (1997).

12. Posvećeni život postoji u Crkvi i radi Crkve. Način na koji se shvaća i živi ovisi dijelom o slici Crkve koja prevladava u određenom razdoblju. Danas je to slika Crkve kao naroda Božjega, koji živi u zajedništvu, vodeći pri tom računa o obnovljenom vrednovanju laika i uloge žene.⁹

I.

Povratak bitnim vrijednostima evanđelja

13. Krist je centar života i kršćanskog iskustva (Kol 1,15-29; Ef 2,20). On, Sin Božji, utjelovljuje se da nam objavi Očevu zamisao i da nam priopći novi život (Iv 1,1-18). Povratak bitnim vrijednostima Evanđelja osobito znači približiti nam se Kristu preko Novog Zavjeta i preko iskustva njegove prisutnosti i približavanja u naše živote. Kada vjerujemo da znamo nešto o Isusu i o njegovim zahtjevima, život nas iznenađuje sa kakvom novošću. Isus ulazi u naše život i mijenja stvari, jer nije tek osoba iz prošlosti. Još uvijek je živ. Nitko ga ne poznaje osim onaj kome ga Otac hoće objaviti (Mt 11,27).

14. U Kristu Bog nam je sve objavio. Nećemo nikada moći reći da ga savršeno poznajemo: "Valja duboko kopati u Kristu. On je poput bogata rudnika što ima mnogo rukavaca s blagom. I ma koliko tko kopao, nikada neće stići do dna ili kraja."¹⁰ Uvijek treba polaziti od Krista: "Prije svega neka goji stalnu želju da slijedi Krista u svemu, prilagođujući se njegovu životu o kojem treba razmišljati da se može nasljedovati ga, i neka se ponaša u svemu kako se je on ponašao."¹¹ On je središte našega života i u Njemu sve imamo: "Moja su nebesa i moja je zemlja. Moji su svi narodi. Pravednici su moji, moji su grešnici. Anđeli su moji, i Majka Božja je moja i sve su stvari moje. I Bog je moj i za mene, jer je Krist moj i sav za mene."¹² U svakoj generaciji Isus se predstavlja kao Onaj koji objavljuje posljednji plan Božji postojanja čovječjeg i svijeta. Svakoj osobi On upućuje svoj poziv na nasljedovanje, za biti kao On slobodan od svakog ropstva.

15. Isus je živo Evanđelje, Onaj kojega sveta Majka Terezija iskusi kao "živu knjigu": "Njegovo Veličanstvo bila je istinska knjiga gdje sam spoznala istine. Blagoslovljena neka bude takva knjiga koja ostavlja utisnuto ono što treba čitati i činiti, tako da se ne može zaboraviti!"¹³ Svo Isusovo postojanje je proglašavanje Dobre Vijesti Božje, i ne samo kada proglašava govore nego i kada djeluje na dobrobit onih koji trpe, siromašnih, grešnika; kada prokazuje sve ono što se u ljudskoj povijesti protivi Božjem planu. Na takav način On je otvorena knjiga u kojoj svi možemo pronaći nadahnuće za orijentirati našu egzistenciju, ljudsku, kršćansku i onu posvećenog života.

16. Pomno čitanje evanđelja dopušta nam raspoznati glavne Isusove crte. On se pojavljuje kao slobodna osoba nasuprot svega i svih koji mogu praviti smetnje u misiji naviještanja Očevog Evanđelja: socijalni i religiozni pritisak, rodbinski i prijateljski, politička i religiozna moć, legalizam. Isus je osoba koja živi za druge. On je slobodan čovjek jer sve ljubi i živi za služenje svima, osobito za najsiromašnije, za one koji su u najvećoj potrebi, za oslobođenje od svih ropstava. Stavljajući se uvijek na stranu onih koje društvo isključuje: javne grešnike, bolesnike, skromne i zanemarene ljude, strance. Bori se protiv podjela stvorenih među ljudima: između židova i pogana, između svetog i profanog, između čistog i nečistog. On predlaže novi poredak: objavljuje Boga kao Oca koji zahtijeva bratstvo među ljudima, ujedinjuje ljubav

⁹ VC, 57-58.

¹⁰ Sv. Ivan od Križa, CB 37,4.

¹¹ Sv. Ivan od Križa, 1S 13,3.

¹² Sv. Ivan od Križa, *Molitva zaljubljene duše (Sentenca 26)*.

¹³ Sv. Terezija od Isusa, V 26,5.

prema Bogu i prema bližnjemu, traži da moć bude vršena kroz služenje. Isus ostaje vjeran u ispunjenju volje Očeve, kojemu se otvara pun povjerenja u molitvi, sve do smrti.

17. Apostolsko pismo *Nadolaskom Trećeg tisućljeća* usmjerava nas živjeti na poseban način kristološku dimenziju kršćanskog života,¹⁴ a to je stvarno nasljedovanje Isusa. Drugi Vatikanski Sabor govoreći o posvećenom životu insistirao je na različitim bitnim točkama obveze nasljedovanja Isusa, određujući takvo nasljedovanje kao posvećenikovu "temeljnu normu."¹⁵

18. Upravo analiza biblijskih temelja redovničkog života nanovo ga je otkrila kao "model nasljedovanja Isusa". Dok je Isus živio na ovom svijetu bilo je mnogo osoba koje su ga započele slijediti, i to se nastavilo kroz život Crkve. U njoj, po djelovanju Duha Svetoga, koji Riječi Isusovoj daje trajnu aktualnost, pojavili su se različiti načini konkretnog nasljedovanja Isusa. Jedan od njih je i posvećeni život. Poput grupe apostola, ali s vlastitim tumačenjem, posvećeni život nastoji živjeti poput Isusa i svjedočiti da su u Njemu ispunjena proroštva.

19. Posvećeni život je *jedan od načina* nasljedovanja Isusa. Kada je pisao zajednici Karmelićanki iz Kordobe, naš sveti Otac ustvrđuje: "Neka znadu pokazati što su zavjetovale, to jest Krista ogoljenoga, da bi one koje dolaze znale kakvim duhom treba da dođu."¹⁶ Ovdje se razumiju tri potrebe nasljedovanja u zavjetima: relativizirati obitelj, sa zavjetom posvećenog života i sa zajedničkim životom u kome pokazujemo da smo jedna obitelj ujedinjena u ime Gospodnje; relativizirati dobra sa zavjetom siromaštva; i nositi križ, u vjernosti ispunjenja vlastitog poslanja sa zavjetom poslušnosti, koje nas obvezuje raspoznati putove Gospodnje s pomoću Poglavara i zajednice.

ZA OSOBNO I ZAJEDNIČKO RAZMIŠLJANJE

1. Koji aspekt nasljedovanja Isusova u posvećenom životu smatramo najhitnijim u sadašnjem trenutku? I koji u laičkom životu?
2. Kako danas obnoviti našu obvezu nasljedovanja Isusa, središta povijesti i svijeta?
3. Koje bi se konkretne mjere trebale iskoristiti za osobni i rast zajednica u poznavanju i ljubavi Kristovoj, izvoru svakog autentičnog nastojanja?

II.

Povratak na bitno redovničkog života

20. Potreba povratka na bitno se također primjenjuje na posvećeni život. Redovničke ustanove su povijesni odgovor, nadahnut Duhom, na krizne situacije i na potrebe ljudi. Polazeći od toga čudesno su se uključile u epohalne okolnosti, govoreći životnim jezikom, koji su suvremenici mogli razumjeti. Redovi i Družbe pokazuju se kao mnogovrsni interventni Duha u skladu sa religioznim i socijalnim problemima koji karakteriziraju povijest čovječanstva u različitim trenucima.

¹⁴ Cf. n. 40.

¹⁵ Cf. PC 2.

¹⁶ Sv. Ivan od Križa, Pismo br.16, 18.7.1589 Majci Mariji od Isusa

21. Sva raznolikost grupa posvećenih Bogu plod je karizme, koja se istina konkretizira u određenom povijesnom trenutku, ali ga i nadilazi. Njezina uloga služenja zahtijeva da takova karizma zadrži otvorenost u susretu s novim potrebama, ukoliko ne želi biti potrošena onog trenutka kad nestanu konkretni oblici u kojima se izrazila kad ju je Duh Sveti prvi put potakao. "Zaista strukture posvećenog života nastale u seoskim društvima Srednjeg vijeka ili u svijetu industrijske revolucije u zadnjim stoljećima ne čine se uvijek prikladnima izraziti potrebe i želje žena i muškaraca našeg vremena."¹⁷ Pristupujemo iscrpljivanju takvog povijesnog oblika posvećenog života sa kojim se poistovjećivalo nasljedovanje Krista. Bio je to oblik razumljiv i djelotvoran, dao je svete herojske muševce i žene, ali jezik njegova postojanja ili više nije razumljiv ili govori malo današnjem svijetu. Ovaj model religioznog života ide k svom kraju budući da nije više kadar odgovoriti, kao u prošlosti, na velike i zakonite ljudske i vjerske težnje svojih članova, a još manje nositi povjerene mu zadaće na području poslanja. Tko promatra religiozni život kroz perspektivu svijeta, ima dojam da su glavni problemi drugi: irelevantnost što ga religiozni život ima za današnju mladež, oskudni utjecaj koji izvršuje na suvremeno društvo, njegov slab dodir sa svijetom, njegova neučinkovitost na evangelizaciji modernog društva.

22. Za ovo rješenje nije bijeg u prošlost, želeći pod svaku cijenu zadržati sheme tradicionalnog života, kao da bi bili jedini valjani da sačuvaju vjernost ovom pozivu u Crkvi i za očuvanje vlastitog identiteta. Treba naprotiv otvoriti se za novo, u razlučivanju vjere (1Sol 5,19-21), sa živim osjećajem za povijest i razvoj. Postkoncilske godine bile su obilježene određenim napetostima u nastojanju da se uvažavaju promjene i da se suoči s izazovima koje su prouzrokovale. Sakralne strukture bile su se pretvorile u jednostavno ponavljanje prošlosti sa sklerotičnim učinkom.

23. Postkoncilski dokument *Vita consecrata* istaknuo je *bitne aspekte svakog posvećenog života: posvećenje, zajedništvo, poslanje*. Ove ključne strukture posvećenog života shvaćaju se bolje kada bivaju razmatrane u ljudskoj i kršćanskoj perspektivi. Ljudsko biće je ujedinjeno s Bogom, otvoreno za druge i u komunikaciji sa zemaljskim stvarnostima. Krist nam je svojim životom dao nove mogućnosti odnosa s Bogom (vjera), s drugima (ljubav) i sa stvorenim stvarnostima (nada). To nas vodi ususret Bogu, otvorenosti drugima i zauzetom i kreativnom poslu oko preobrazbe svijeta (nada). Posvećenje je u biti izražaj vjere u osobnog Boga, jedinog Apsolutnoga kojemu dugujemo poslušnost u ljubavi; zajedništvo je sredstvo koje svoj temelj ima u ljubavi koja nas vodi u oblikovanju jedne obitelji sakupljene u ime Gospodnje; poslanje navijestiti i svjedočiti Evanđelje sa svim njezinim posljedicama i socijalnim potrebama poziv je svakog kršćanina, i prvosvećenik to želi istaknuti vlastitom zauzetošću djelatne nade u potpunom posvećenju na službu drugima.

24. Tri se ključna elementa ljudskog i posvećenog života ne mogu razdvojiti: susret s Bogom, bratstvo i konkretni rad na preobrazbi svijeta u svjetlu Božjeg plana. Između njih postoji uzajamna ovisnost i uzročnost. Susret s Bogom se očituje u ljubavi prema bližnjemu, i oboje se potiču u obvezi promjene društva, u svjetlu zahtjeva Kraljevstva Božjeg. U redovničkom posvećenju vid darovanosti Bogu i raspoloživost za biti od Njega poslan intimno su povezani. Posvećena osoba Bogu se izručuje za potpuno služenje drugima, u svjetlu plana o Kraljevstvu Božjem. Ako si Bog izabire ljude da bi ih posvetio, to je sve zato da ih ponovno pošalje s većom slobodom na izvršenje poslanja u svijetu.

25. *Konkretni oblik redovničkog posvećenja danas se ispunjuje zavjetima čistoće, siromaštva i poslušnosti*. Oni sadržavaju dijalektiku darovanosti Bogu i poslanja služenja drugima. Ukoliko ukazuju na osobu kao *vlasništvo pridržano Bogu* uključuju potpuno i velikodušno darivanje božanskoj ljubavi. Označuju poticaj koji u ljudskom biću čezne za Apsolutnim, i radi Kojege se osjećaju slobodnim glede svega. Odreknuće od svijeta nije bijeg, ali je jedan radikalni način staviti se s njim u odnos. Sa zavjetima se ne lome odnosi sa dobrima ovoga svijeta (siromaštvo), sa društvom (poslušnost), s čovjekom ili ženom (čistoća). Naprotiv, zavjetima takovi odnosi dobivaju jednu drugačiju dimenziju baš zbog potpunog posvećenja Bogu. Zavjeti posvećuju, obvezuju, podupiru slobodu i raspoloživost osobe za Božju i Kristovu stvar u svijetu.

¹⁷ *Instrumentum laboris IX*. Sinoda o Posvećenom životu, 93.

26. Gotovo od samih početaka, posvećeni život je prihvatio *ideal zajedništva*: nasljedovanje Dvanaestorice i zajednice kršćana u Jeruzalemu. Polazeći od Drugog vatikanskog sabora otkrivena je ova dimenzija bratstva posvećenog života. Ono se pokazuje kao iskustvo Evanđelja u Crkvi zajedništva, jedno od njezinih najvažnijih svjedočanstava, jedan od načina uprisutnjenja Kristova spasenja koje čini mogućim zajedništvo među ljudima. Godine 1994. Kongregacija za redovnike (CIVCSVA) objavila je dokument naslovljen *Congregavit nos in unum Christi amor – Bratski život u zajednici*, u kojem nas podsjeća na promjene koje su učinjene u ekleziologiji i u Kanonskom pravu glede zajedničkog života, naglašavajući tako unutar posvećenog života ne toliko zajednički život koliko bratski život u zajednici. Dokument također ističe razvoj pojedinih aspekata ljudskog života u društvu koji je imao odlučujući utjecaj za zajednicu posvećenih osoba: pokreti političkog i socijalnog osamostaljenja Trećeg svijeta, ponovno zahtijevanje vlastite slobode i ljudskih prava, promocija žene, eksplozija sredstava komuniciranja i hedonističke potrošnje. "Sve ovo – zaključuje dokument – predstavlja izazov i poziv da se većom revnošću žive evanđeoski savjeti, također i kao podrška svjedočanstvu kršćanske zajednice."¹⁸

28. Kao u kršćanskom životu, poziv na posvećeni život "obuhvaća i zadaću posvetiti se potpuno *poslanju*; štoviše, isti posvećeni život, pod djelovanjem Duha Svetoga koji je izvor svakog poziva i karizme, postaje poslanje, kako je to bio i cijeli Isusov život. Zavjetovanje evanđeoskih savjeta, koje osobu potpuno oslobađa za djelo Evanđelja, također pokazuje svoju važnost s ove točke gledišta. Mora se dakle tvrditi da je *poslanje bitno za svaku Ustanovu*, ne samo za one aktivnog apostolskog života, nego i za one kontemplativnog života."¹⁹

ZA OSOBNO I ZAJEDNIČKO RAZMIŠLJANJE

1. Koje glavne zaključke izvlačiš iz ovoga približavanja bitnom u posvećenom životu?
2. Koji su glavni nedostaci u teoriji i praksi zavjeta?
3. Koje nam izazove predstavlja obnovljena perspektiva bratskog života u zajednici?
4. Koje osobite karakteristike imaju zavjeti i bratski život u zajednici u socio-kulturnoj i eklezijalnoj situaciji u kontekstu u kojemu ti živiš?
5. Kako se gleda danas na posvećeni život iz laičke perspektive?

III.

Povratak na bitno Pravila sv. Alberta

28. Naše Ustanove jasno sintetiziraju temeljne elemente Pravila sv. Alberta kada govore o prvotnom "načelu života" Karmela. Takva sinteza se pojavljuje u nabranjanju glavnih propisa koji su ponuđeni kao norma ponašanja, a oni su slijedeći:

a) živjeti u poslušnosti Isusu Kristu i vjerno mu služiti čistim srcem i mirnom savješću, očekujući jedino od Njega spas, u duhu vjere slušajući poglavara i misleći više na Krista nego na njega;

¹⁸ CIVCSVA, *Bratski život u zajednici*, 4.

¹⁹ VC 72.

b) neprestano razmatrati Zakon Gospodnji, njegovati božansko čitanje, utvrđujući srce svetim mislima kako bi Božja riječ obilato prebivala u našim ustima i srcima i da sve učinimo po riječi Gospodnjoj.

c) sveto bogoslužje svakodnevno slaviti zajednički;

d) zaodjenuti se opremom Božjom, brižno njegovati vjeru, ufanje i ljubav, te po primjeru Apostola provoditi evanđeosku askezu kroz predani rad;

e) podržavati zajedništvo života, kako bratskim marom za dobro Reda i spas duša tako i međusobnim ispravljanjem u ljubavi, te dijeljenjem svih dobara pod ravnanjem poglavara koji je postavljen na službu braći;

f) osobito ustrajno njegovati molitvu u samoći, šutnji i u duhu evanđeoske budnosti;

g) u svemu pak, poglavito u zahtjevima, postupati s razboritošću koja je ravnateljica kreposti²⁰.

29. Ovi temeljni elementi *Pravila sv. Alberta* trebaju danas biti promatrani polazeći od različitih socio-kulturalnih i eklezijalnih perspektiva, koje su poput različitih prozora koji nam daju otkriti njegovo cjelovito bogatstvo i njegovu aktualnost, kako bismo odgovorili na nove izazove za naš terezijansko-karmelski život, utjelovljen u različite kulture. Ove temeljne točke *Pravila* nastavljaju biti valjane, ali moraju biti utjelovljene i življene s nijansama znakova vremena i mjesta. Na taj način, u središtu istraživanja učinjenog dinamičkom vjernošću, otkrivamo vrijednost i aktualnost iskustva onih koji su nam prethodili. Ponovno čitanje *karmelskog Pravila* učinjeno s tim raspoloženjem, učinit će mogućim ujediniti naše današnje karmelsko iskustvo s onim naših prethodnika koji su, vođeni Duhom, živjeli i prenijeli nam određenu karizmu i određenu duhovnost: "*Sjetimo se naših pravih utemeljitelja, onih svetih Otaca od kojih potječemo, i koji su, kako znamo, prispjeli uživanju Boga putem poniznosti i siromaštva.*"²¹

30. Prije svega potrebno je osvrnuti se na terezijansko-ivanovsko tumačenje sržnih točaka, koje je u temelju obnove što su je njih dvoje izveli: apsolutno Božje prvenstvo u svim stvarima (živjeti u nasljedovanju Isusa Krista), kontemplativna dimenzija onih koji željno osluškuju Riječ Božju, osobni i zajedničarski život, obilježen i zaodjenut opremom Božjom, ne s razloga "pretjeranih pokora"²² već po obavezi preuzetoj da ponovno stvorimo naš ja-mi u odnosu teologalnog prijateljstva s Bogom i s našom braćom (terezijanski ideal ljubavi, otcjepljenja, poniznosti). Tek je otvoreni život, osobni i zajedničarski, prava ikona Boga za Crkvu i za svijet.

31. Terezija se susreće s Pravilom kada je već poodmakla u duhovnom životu, kada oblikuje novi projekt za življenje svoga poziva, i odmah se pokazuje zainteresiranom očitujući nakalemljenost toga novog života na izvorni Karmel. Usvaja Pravilo kao temeljni zakon kuće, pristupa mu s duhovnom slobodom i ponovno ga oblikuje iskustvom vlastitog poziva. Morali bi usvojiti takva iščitavanja Pravila naših svetih Otaca, i polazeći od iskustva vlastitog poziva, otvoriti se onome što bolje naglašava njegovo bogatstvo i strukturu za nove naraštaje. Sv. Ivan od Križa nema niti jednu izričitu aluziju na Pravilo, pa ipak njegova reinterpetacija nam se očituje kroz njegov nauk: nasljedovanje Krista, poništenje, slušanje Riječi.

32. Pravilo nas usmjeruje na bitno: čistoća srca, oblikovanje unutarnjeg svijeta koji se treba očistiti da bi primio Boga živoga. Središte je jedna zajednica koja ima svoje mjesto i postoji u dijalogu s autoritetom Crkve, u dijalogu između onih koji zajedno žive i onih izvana (gosti ili osobe koje pomažu braći), kao i u dijalogu s ostalim zajednicama. Pravilo nudi projekt jednostavnog i jednoobraznog evanđeoskog života, usredotočenog na Isusa Krista i crkveno zajedništvo, smješten u povijesti spasenja. Nudi također strukturirajući projekt osobe, postavljajući na jasan i jednostavan način tri temeljna osobna odnosa: s

²⁰ *Konstitucije* br.3.

²¹ *Osnuci* 14,4.

²² *Put savršenosti* 39,3.

Bogom (molitva), s drugima (zajednički čini) i sa samim sobom (nutrina i osobna meditacija). Osoba koja doživljava samoću kao izolaciju, može doživjeti samoću u druženju. U društvu u kojem sve ima svoju cijenu, Pravilo ukazuje na važnost besplatnosti ljubavi. Trenutno se Red nalazi na svim kontinentima i u svim najrazličitijim kulturama. To od nas zahtijeva da preuzmemo temeljne elemente Pravila nastojeći ih inkulturirati. Isto je tako važno uzeti u razmatranje i iščitavanje Pravila iz ženske perspektive.

ZA OSOBNO I ZAJEDNIČKO RAZMIŠLJANJE

1. Koji utjecaj treba imati čitanje Pravila sv. Alberta na naš terezijansko-karmelski život?
2. Koji su praktični zaključci koji proizlaze iz proučavanja Pravila kao nadahnjujućeg teksta naše karizme i naše duhovnosti?
3. Koje doprinose shvaćanju i iskustvu Pravila mogu dati njegovo žensko i laičko iščitavanje?

IV

Povratak na bitno iskustva i nauka Terezije od Isusa i Ivana od Križa

33. Naši sveti Oci učinili su "ponovno utemeljenje" (talijanski: *rifondazione*, op. prev). Jednom dosegnute korijene Karmela, odgovarajući na izazove svoga doba, otvorili su prema novim horizontima. Pošli su od iskustva, koje su zapisali u svojim djelima, i koja osvjetljaju naš put. Moramo se vratiti na to iskustvo i nauku ako želimo izvući ono bitno terezijansko-ivanovske karizme i duhovnosti.

1. Bitno terezijanskog iskustva i nauke

34. Vrlo nadarena, već od rođenja, za međuosobne odnose, za prijateljstva, naša sveta Majka, čije iskustvo stoji u temelju našeg identiteta pozvanosti u Crkvi, usredotočena je u Bogu, "sabrana" od Njega i u Njemu, trojstvenom otajstvu. Božanske osobe (Bog) potpuno ispunjavu prostor njezine svijesti, uvodeći je na živ i energičan način u među-osobni odnos, sve dotle da je uranjaju u život unutar-trojstvenih odnosa.

Put i iskustveno očitovanje a, kasnije također i doktrinarno, bijaše **molitva**, odnos **prijateljavanja**.²³ Povlašteno "sredstvo" i "mjesto" njezinog iskustva Boga. Premda bijaše već u punini svoga sjedinjenja s Bogom, kaže da "Bog hoda između lonaca."²⁴ Bog se priopćava raznim putovima.²⁵ On se ne priopćava samo "u skrovištima."²⁶

To je središte i os oko koje kruži njezina duhovna poruka. Molitva shvaćena kao *prijateljstvo* rasprostire se na cijeli život: BITI prijatelji. Kada počinje predstavljati svoju **pedagogiju** o molitvi

²³ *Život* 8,5.

²⁴ *Osnuci* 5,8.

²⁵ *Osnuci* 5,1.

²⁶ *Osnuci* 5,16.

insistira na *biti*: "jer takvi bismo trebali biti."²⁷ I govori o ponovnom stvaranju bivstva (bratska ljubav, odcijepljenost, poniznost = istina) kao "neophodne stvari za one koji teže ići putem molitve."²⁸

35. Ta joj postavka služi za odgoj za život **zajedništva**, drugog, iznimno bitnog elementa u iskustvu i terezijanskom učenju: "Kristovog kolegija."²⁹ On nas je ovdje okupio, "ovdje nas doveo."³⁰ Zajednica, zahvaljujući Onome koji nas okuplja, i zahvaljujući zajedničkom darovanju Njemu: "posvećuje se potpuno i bez pridržaja Onome koji je Sve."³¹ On nas čini dužnicima jedni drugih³². Nova obitelj.

36. Molitva – prijateljstvo je usredotočena od samoga početka na **Isusa Krista**,³³ "knjigu živu" u kojoj izučava "istine"³⁴ Božje i naše biti i našega poziva "biti Mu suobličeni."³⁵ Treba podvući da terezijanski humanizam ima upravo ovdje svoj najistinskiji korijen, koji se obraća u jedan radikalni izazov: "božansko i ljudsko zajedno."³⁶ Tako se predstavlja kakav bi trebao biti naš život.³⁷

37. Prijateljica - zaručnica Isusova, Terezija misli da život treba biti dar za druge: **Crkva i svijet**. Ljubav se ne može svesti na određene trenutke, niti nas može zatvoriti u nas same.³⁸ Terezija je tako odgajala svoje sestre: "tražila sam da ih pobudim na ljubav prema dobru duša i da mole za širenje Crkve."³⁹ Oni koji istinski ljube Boga i poznaju mu narav "prinose se."⁴⁰ Ne posvećuju se da bi se dali, nego se daju da bi se posvetili. I tako "se bore za Kristovu slavu."⁴¹

2. Bitno ivanovskog iskustva i nauke

38. Sveti Otac je isto tako snažno obilježen – u svome iskustvu i u riječima – od troosobnog otajstva Božjeg koje se samopriopćuje. To iskustvo mu daje "izići", osobno zalažući svoj život kao odgovor na ponudu Božju: "Ako duša traži Boga, puno prije njezin Ljubljeni traži nju,"⁴² i "Bog je središte duše" (*Plamen 1,12*).

39. Susret s Bogom događa se uvijek u **teologalnim krepostima**: djelovanja Božja u kojima je On istovremeno i priopćavatelj i priopćeni.⁴³ Kreposti, sa svojim *čistećim i ujedinjujućim* aspektom, snaga su i put za čovjeka.⁴⁴ U njima Svetac izražava sav pokret darovanja Bogu i ljudskog odgovora: "jedino bliže sredstvo sjedinjenja." Kršćanski život je samo, u svojoj biti, teologalni život.

40. Ta optika se pojačava i produbljuje u **molitvi-kontemplaciji**: ne imajući u molitvi drugi oslonac osim vjere, nade i ljubavi.⁴⁵ **Duh Sveti** djelatnik kontemplacije "niti u jednoj drugoj stvari je neće prosvijetliti kao u vjeri."⁴⁶ On je "živi plamen" koji čisti (prava i dubinska askeza) i ujedinjuje, "pobožanstvenjuje". Cijeli duhovni put odvija se pod pokretima Duha Svetoga.

²⁷ *Put (V)* 4,1.

²⁸ *Put* 4,3.

²⁹ *Put (V)* 27,6.

³⁰ *Put (V)* 8,1-3.

³¹ *Isto, 1*

³² *Put (V)* 9,4.

³³ *Život* 4,8; 9,4.

³⁴ *Život* 26,5.

³⁵ *Put (V)* 22.

³⁶ *Zamak VI* 7,9.

³⁷ *Put (V)* 41,5-9.

³⁸ *Put (V)* 3,10; CC 52.1.

³⁹ *Osnuci* 1,6.

⁴⁰ *Osnuci* 5,5.

⁴¹ *Put (V)* 3,5.

⁴² *Plamen* 3,28.

⁴³ *Spjev* 1,10; 12,1-2.4.

⁴⁴ *Noć II* 21,11-12; *Uspon II* 6.

⁴⁵ *Izreke* 40.

⁴⁶ *Uspon II* 29,6

41. Duhovni put, čišćenja i istodobno sjedinjenja, utr životom i naukom Sveca, prolazi po **Noći**, "trenutke" najintenzivnijeg *iskustva* čišćenja, odlučujuće "trenutke" na putu sjedinjenja, koji zaslužuju posebno razlaganje od strane mističnog naučitelja. **Sjedinjenje** je čovjekov poziv, prožimajuća stvarnost, dinamična, u nadolaženju, koje u svemu dominira put vjernika i "uvjetuje" cijelo izlaganje sv. Ivana.⁴⁷ To sjedinjenje je u svojem najvišem ostvarenju dubinsko uranjanje u otajstvo trojstvenog života,⁴⁸ ostvarenje našeg najrealnijeg stanja sinovstva.⁴⁹

42. **Isus Krist**, Sin, način našeg sudjelovanja u trojstvenom otajstvu,⁵⁰ je također sa svojom mukom i smrću, naš put, onaj koji opravdava i potvrđuje našu "muku i smrt", naš asketski put: "slijedi ga sve do Kalvarije i do groba,"⁵¹ u smislu *Uspón II*, 7, poglavlja u kojemu nam Svetac nudi svoje shvaćanje otajstva Krista "vrata i put"⁵², naš put.⁵³ Takav je također i uvod maloj cjelini savjeta u *Uspón II*, 13,3; i tako sintetizira **Noć**: "zamaknimo tamo gdje je najgušće."⁵⁴ Služiti Bogu "slijedeći tragove njegovog (Kristove) poništenja" za sve ono "što priječi unutarnje uskrsnuće duha."⁵⁵

ZA OSOBNO I ZAJEDNIČKO RAZMIŠLJANJE

1. Koje elemente terezijansko-ivanovskog iskustva držiš najvažnijim za život terezijanskog Karmela (braća, sestre, laici) u sadašnjem trenutku?
2. Koji elementi terezijansko – ivanovskog *nauka* nam mogu dati usmjerenje obnove našega života u sadašnjem trenutku (braća, sestre, laici)?
3. Što nas uče Terezija i Ivan od Križa u našem naporu da se vratimo na bitno našeg kršćanskog i posvećenog života?

V

Povratak na bitno karizme i duhovnosti terezijanskog Karmela

43. *Posvećeni život* nas poziva "ponovno predložiti s hrabrošću poduzetnost, domišljatost i svetost utemeljitelja i utemeljiteljica kao odgovor na znakove vremena koji se pojavljuju u današnjem svijetu."⁵⁶ Također naglašava činjenicu da duhovni život "treba biti na prvom mjestu u programu Obitelji posvećenog života, tako da se svaka Ustanova i svaka zajednica predstave kao škole prave evanđeoske duhovnosti,"⁵⁷ karakterizirane osobitošću u svakoj Ustanovi koja, jedanput priznata od Crkve, zadobiva

⁴⁷ *Uspón II* 5.

⁴⁸ *Spjev* 39; *Plamen* 2,77-79.

⁴⁹ *Plamen* 1,27 3,10.78.

⁵⁰ *Put* 39,5-9

⁵¹ *Izreke* 176.

⁵² *Uspón II* 11.

⁵³ *Uspón II* 12.

⁵⁴ *Spjev B* 36,10-13.

⁵⁵ *Pismo* 7.

⁵⁶ VC 37.

⁵⁷ VC 93.

garanciju da se "u njezinoj duhovnoj i apostolskoj karizmi nalaze sva objektivna sredstva za postizanje osobne i zajedničke evanđeoske savršenosti."⁵⁸

44. Broj 15 naših *Konstitucija* sintetički predstavlja ono bitno naše karizme i duhovnosti. Promišljanje o toj točki pomoći će nam da ponovno preuzmemo ono što je temeljno u našem pozivu i poslanju.

Evo najvažnijih elemenata života, od nas zavjetovanog, koji proizlaze iz pomnog studija izvora našega terezijanskog zvanja i karizme:

a) Zastupamo redovnički život "u podložnosti Isusu Kristu", nasljedovanju i predanju njemu pod zaštitom Blažene Djevice, čiji nam način suobličnosti života s Kristom postaje uzorom.

b) Naš se poziv temelji na milosti kojom po bratskom zajedništvu života dospijevamo do "otajstvenog sjedinjenja s Bogom", takvim životom u kojem se kontemplacija i apostolat stapaju u služenje Crkvi.

c) Pozvani na molitvu kojom, po slušanju riječi Božje i liturgijom, ne samo moleći nego i živeći dospijevamo do prijateljskog razgovora s Bogom; prihvaćamo molitveni život koji se hrani vjerom, ufanjem i osobito božanskom ljubavlju, kako bismo čistih duša mogli provoditi uzvišeniji život u Kristu te spremati put za izvrsnije darove Duha Svetoga. Po tome postajemo dionici terezijanske karizme i nastavljamo prvotno nadahnuće Karmela, zahvaćeni nazočnošću i otajstvom Boga živoga.

d) U samoj je svrsi naše karizme prožimati molitvu i cjelokupni život posvećenja, apostolskom nakanom; tako ostvarivati mnogovrsnost u služenju Crkvi i ljudima da "cjelokupna apostolska djelatnost proizlazi iz najtješnjeg sjedinjenja s Kristom"; štoviše da i apostolat teži onom uzvišenom obliku koji proistječe iz punine "stanja sjedinjenja s Bogom".

e) Okupljeni u bratskoj zajednici, nastojimo objediniti obje sastavnice, kontemplativnu i djelatnu. Tako, prema izvornoj zamisli svete Terezije, nastojimo izgraditi malu obitelj poput malene "družine Kristove", a po zajedništvu iskazujemo svjedočenje vezom ljubavi u jedinstvu Crkve.

f) Smisao života, prema Pravilu i učenju svetih Roditelja, ostvarujemo uz potporu evanđeoskog odricanja.

45. Sveta Terezija je također utrla konkretni stil za življenje takvih stvarnosti karizme i duhovnosti. Ona je željela da bi sve te stvarnosti došle obilježene jednim, potpuno njezinim stilom života, promičući socijalne kreposti i ljudske vrijednosti; gajeći bratski život življen radosnom vedrinom u iskrenom obiteljskom duhu; promičući dostojanstvo ljudske osobe i plemenitost duše; hvaleći i promičući oblikovanje mladih redovnika, studij 'pisama' i kulture; usmjerujući poništenje i asketske vježbe zajednice u funkciji uzvišenog teologalnog života i apostolske službe; njegujući zajedništvo između različitih kuća i evanđeosko prijateljstvo između osoba.

ZA OSOBNO I ZAJEDNIČKO RAZMIŠLJANJE

1. Koje su slabe točke našeg načina življenja i izražavanja takvih temeljnih elemenata naše karizme i duhovnosti?
2. Kako dinamizirati temeljne elemente naše karizme i naše duhovnosti na osobnoj i zajedničkoj razini?
3. Koji doprinos iščitavanju tih elemenata mogu dati ženska i laička perspektiva terezijanskog Karmela?

---

⁵⁸ VC 93.

ZAKLJUČAK

Prihvatiti se puta preostroja

46. Povratak na bitno je kao ključ koji nam može otvoriti vrata novim odgovorima za nove situacije. Pozvani smo izložiti se riziku vjere da bismo prevalili nove putove Duha. To zahtijeva novo isticanje naše prisutnosti imajući na umu neke kriterije, različite poglede u budućnost i konkretne putove.

47. Prije svega imamo potrebu sačuvati naš karizmatički identitet i izraziti ga na shvatljiv način, u dijalogu sa stvarnošću. Autentičan preustroj mora biti vođen tim kriterijima. Perspektive trebaju biti znakovi vremenâ i mjestâ, i na poseban način inkulturacija koja vodi do jedinstvenosti u različitosti.

48. Konkretni putovi otvaraju mnoštvo mogućnosti koji idu od unutarnjeg preostroja određenih prisutnosti i aktivnosti (preuređenje svrhovitosti, zaokupiti se novim naslovnicima, mijenjati našu ulogu, sužujući je ili proširujući po potrebi, otvoriti se suradnji sa svjetovnim Karmelom i sa pridruženim laikatom) pa sve do preraspodjele sila (osnažiti pojedine prisutnosti, druge umanjiti). U drugim prilikama morat ćemo obustaviti neke prisutnosti, kada više ne odgovaraju trenutnom stanju našeg terezijansko-karmelskog života, osoblja ili zahtijeva. Na koncu, a to je put kreativne vjernosti, morale bi se otvoriti neke nove prisutnosti koje bi bile više u suglasju s našom karizmom i današnjim izazovima, u različitim društveno – kulturalnim i eklezijalnim kontekstima.

49. Jedan način našega življenja i izražavanja naše karizme i naše duhovnosti stoji pred iščeznućem. Moramo se zapitati kako možemo odgovoriti na velike i zakonite ljudske i vjerske čežnje novih naraštaja kako bismo mogli ispuniti na što učinkovitiji i suvremeniji način poslanje terezijanskog Karmela u trećem tisućljeću.

Ne možemo zaniijekati slavnu i plodnu prošlost, iako je pored svjetla imala i mnoge sjene. Moramo se, bez sumnje suočiti s novim i velikim izazovima u društvu i u Crkvi, i zato imamo potrebu jasnog kršćanskog, redovničkog i terezijansko-karmelskog identiteta. Povratak na bitno je put da bi održali živim taj dar Duha Crkvi: jedna univerzalna i više-kulturalna Crkva, znak i sredstvo Božjeg projekta u ovom epochalnom prijelazu.

Neka nas Marija, Djeвица Pohoda, kako je naziva *Vita consecrata*, nauči da se "zauzimamo za ljudske potrebe s ciljem da ih ublažimo", i prije svega s ciljem da ih donesemo Isusu, proglašujući njegova čudesa. Neka nam ona, koja je uvijek znala ispunjavati volju Očevu, "raspoloživa u poslušnosti, neustrašiva u siromaštvu i gostoljubiva u plodnom djevičanstvu" izmoli kod Gospodina ono što nam je potrebno da bismo živjeli kao sinovi Terezije od Isusa i Ivana od Križa u današnjem svijetu.

ZA OSOBNO I ZAJEDNIČKO RAZMIŠLJANJE

1. Koje su glavne poteškoće koje susrećemo u izvršenju jednog ozbiljnog preostroja naše prisutnosti u današnjem svijetu?
2. Kako organizirati i provesti projekt preostroja na razini Provincije i Reda?

Sadržaj

Pismo o. Generala	.....
Uvod	.....
1. Stanje izgnanstva	.....
2. Svijet se stalno mijenja	.....
3. Pozitivna smjerenja	.....
4. Novo stanje u Crkvi i posvećenom životu	.....
I. Povratak bitnim vrijednostima evanđelja	.....
II. Povratak na bitno redovničkog života	.....
III. Povratak na bitno Pravila sv. Alberta	.....
IV. Povratak na bitno nauke i iskustva Terezije od Isusa i Ivana od Križa	
1. Bitno terezijanskog iskustva i nauke	.....
2. Bitno ivanovskog iskustva i nauke	.....
V. Povratak na bitno karizme i duhovnosti terezijanskog Karmela	.....
Zaključak: Prihvatiti se puta preustroja	.....

"Karmel" - interni niz *Vjesnika Karmelićana*

1. **Sv. Terezija i karmelsko Pravilo**
2. **Terezijanska karizma**
3. **Terezijanska molitva**
4. **Terezijanske konstitucije**
5. **Jeronim Korner: Karmelu u Brezovici (Pjesme)**
6. **John Russel: Igrokazi Svete Terezije iz Lisieuxa**
7. **Ikonografski izričaj čežnje i hoda duše do sjedinjenja s Bogom prema "Duhovnom spjevu" sv. Ivana od Križa**
8. **Mala Terezija - Izabrane pjesme (Prijevod Milana Pavelića)**
9. **Mala Terezija - Izabrane pjesme (Prijevod Ante Jakšića)**
10. **Mala Terezija - Buket pjesama iz Hrvatske Maloj Tereziji. O stotoj godišnjici "ulaska u život" Male Svetice.**
11. **Mala Terezija - Izabrana pisma**
12. **Mala Terezija - Nova naučiteljica Crkve?**
13. **Lik i poruka Male Terezije za naše vrijeme. Zbornik radova znanstvenog skupa o 100. godišnjici smrti sv. Terezije od Djeteta Isusa i Svetoga Lica u Remetama 6. i 7. lipnja 1997.**
14. **Zbornik priloga o Maloj Tereziji**
15. **Uvijek započinite. Generalni Kapitul OCD u Lisieuxu 8.-26. travnja 1997.**
16. **Camilo Maccise. S pogledom u budućnost. Okružnica bosonogim karmelićankama koje slijede Konstitucije odobrene 1991.**
17. **Riječ Božja i Karmelsko Pravilo**
18. **Sveti Josip utemeljitelj i otac Terezijanskog Karmela**
19. **Živi Krist Svete Terezije**
20. **Poruka Terezije iz Lisieuxa. Povratak evanđelju. Okružnica oo. Generala O.Carm. i OCD povodom 100. godišnjice Terezije iz Lisieuxa.**
21. **Život Terezije od Djeteta Isusa; Tekst uz dia-meditaciju**
22. **Terezija od Djeteta Isusa i Svetoga Lica, Bijeg u Egipat (Igrokaz)**
23. **Formacija redovnica u terezijanskom karmelu (Ratio Institutionis Monialium OCD).**
24. **Djevica Marija u našem životu. Marijanska duhovnost karmela.**
25. **Verbi sponsa. Uputa o kontemplativnom životu i klauzuri monahinja**
26. **Otvoreni Božjoj budućnosti. Okružnica generalnih poglavara povodom 750 obljetnice odobrenja Karmelićanskog Pravila**
27. **Prijeći prag svetih vrata. Okružnica Vrhovnih poglavara povodom početka trećeg tisućljeća**
28. **Karmelske Federacije u namisli svete Terezije od Isusa**
29. **Povratak bitnome s Terezijom od Isusa i Ivanom od Križa**